

Jus Canonicum In V. Libros Decretalium Distributum

novâ Methodo explicatum, Omnibus Capitulis Titulorum (qui in Antiquis, & novis Libris Decretalium continentur) promiscuè & confusè positis, in ordinem doctrinæ digestis. Adjunctis Aliis Quæstionibus Connexis, Quæ Ad Plenam Cujusque Tituli, Aut Materiæ Cognitionem, Et Expositionem Pertinent. ...

Respondens Libro tertio Decretalium, In Quo De Obligationibus, Beneficiis, Aliisque Juribus Clericorum saecularium, & Regularium agitur ...

Pirhing, Ehrenreich

Dilingae, 1676

Titulus XLVIII. De Ecclesiis ædificandis, vel reparandis.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-98275](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-98275)

» rentia abstinere aliquamdiu velint, non est earum » devotio improbanda. Hinc colligitur primò. Quòd præcepta veteris Legis Cæremonialia (idem est de judicialibus) in Lege Evangelica, non ampliùs habeant vim Legis, seu obligationis, quippe jam abolita, *Abb. hic not. 1. Barb. num. 5.* Secundò, quòd nemo puniendus est, sine sua culpa, *c. Satis; 7. dis. 56. Hostiens. hic V. Converti.*

II. Porro circa abrogationem præceptorum Cæremonialium Veteris Legis, notandū est, quòd quædam sunt præcepta, quæ nō tantum sunt mortua: sed etiam mortifera, ita, ut eorum observatio in Lege nova induci, seu præcipi non possit, ut docet *S. Thom. 1. 2. q. 104. art. 3. & 2. q. 87. art. 1. in corp.* ubi ait, hanc esse differentiam inter Cæremonialia, & Judicialia Legis præcepta, quòd Cæremonialia nō tantum mortua sunt, quippe quæ vim obligationis non habent: sed etiam mortifera observantibus ea, post Legem Evangelicam promulgatam, ita, ut illicitum sit, ea observare tempore Legis novæ. Judicialia verò mortua quidem sunt, quia non obligant tempore gratiæ: non tamen sunt mortifera; quia possunt observari absque peccato:

imò etiam vim obligandi habent, si statuatur auctoritate eorum, quorum est, condere Legem, v. g. ut qui furatus est ovem, reddat quatuor oves, *Exod. c. 22.* Hoc autem intelligendum est de ijs præceptis cæremonialibus, quæ principaliter fuerunt statuta, & ordinata, ad præfiguranda Christi Myſteria, etsi futura: ideo eorum observatio præjudicat Fidei veritati, secundum quam confitemur, ista præfigurata Myſteria jam contigisse, & completa esse: cuiusmodi præcepta erant Circumcisio, Immolatio Agni Paschalis, &c. quæ præcipue significabant Christi adventum, & Legem futuram. Alia verò quædam præcepta cæremonialia Veteris Legis magis pertinebant ad quandam devotionem, ac ritum Sacrificiorum, eorumque ornatum, quam ad Christi venturi, & futuræ Legis præfigurationem: & horum observatio, etiam post Legem Evangelicam, licita est; cum nihil mali in se contineat, cuiusmodi sunt vestes Sacerdotum, & Altaria; ut constat ex *c. 1. dis. 1. de Consecr. Tempus purificationis post partum*, juxta *c. un. h. t. decima, oblationes.* & his similia, ut bene tradit Covarr. lib. 1. resol. c. 17. n. 1. §. *Hinc non immerito; Barb. hic n. 6.*

TITVLVS XLVIII.

DE ECCLESIIS ÆDIFICANDIS, VEL REPARANDIS.

Actum est in præcedentibus de Ecclesiarum consecratione, earumque, & Sanctorum veneratione: sed quia interdum Ecclesiæ reparandæ sunt, vel de novo ædificandæ, ideo hic Titulus subiicitur. Nōmine autem Ecclesiæ, hoc loco intelligitur, non Cætus, seu Congregatio omnium fidelium, sed ædes, seu Domus sacra, Episcopi auctoritate, exstructa, in quam conveniunt fideles ad rem Divinam audiendam, & Sacramenta suscipienda, quæ & Templum vocatur: quamvis ante Consecrationem non Ecclesia propriè: sed Basilica (id est Domus Regia) appelletur, ut notavit *Abb. in rubr. tit. de Consecr. Eccles. num. 2. Azor p. 2. lib. 9. q. 1.* Verum hodie solum maiores & Principes, seu digniores Ecclesiæ, Basilicæ vocantur, ut Romæ Basilica Salvatoris, Basilica Apostolorum Petri, & Pauli &c. *Barb. lib. 2. Iur. Eccles. c. 1. n. 10.*

§ I.

De Ecclesiis ædificandis.

I.

Queritur primò. A quo, & cuius auctoritate Ecclesiæ de novo ædificari, seu construi possint? Resp. primò. Quilibet potest novam Ecclesiam ædificare, concurrentibus duabus conditionibus: nempe, ut per hoc alteri Ecclesiæ præiudicium non inferatur: & ut interveniat legitimi Superioris, sive Episcopi Diocessani auctoritas, sine qua Ecclesia ædificari non potest, *c. Nemo; 91. dis. de consecr. c. Ad hæc; 4. de Relig. dom. c. Cum olim; 14. §. Præterea; de privil. Piasc. in praxi p. 1. c. 2. artic. 4. num. 1. & 2. Zerola in praxi p. 1. V. Ecclesia dicto. 2. & 4. Azor cit. c. 3. q. 2. Barb. lib. 2. Iur. Ec-*

cles. c. 2. n. 4. Quamvis privatum Oratorium quilibet, etiam sine consensu Episcopi, exstruere possit: ita tamen, ut ibi Missas celebrare non liceat, nisi cum Episcopi consensu, *c. Uniusque; 33. junct. Gl. V. non licet, & c. Si quis; 35. dis. 1. de Consecr. Concil. Trident. Sess. 22. in Decreto de obs. in celebr. Miss. §. Neminem præterea.* Quòd si locus sit exemptus, nemo potest ibi Ecclesiam exstruere, sine licentia, vel privilegio specialis Sedis Apostolicæ, *c. Auctoritate; 4. §. Prohibemus insuper; de privil. in 6. Azor c. l. Et sic intelligi debet, quod habetur in c. De locorum; 4. & seqq. dis. 1. de Consecr.* Sed in locis non exemptis requiritur Episcopi auctoritas, etiam si persona, quæ ædificat Ecclesiam, sit exempta à iurisdictione Episcopi, *cit. c. Auctoritate; Barb. in cit. c. 2. n. 15. de quo infra Lib. 5. Tit. 33.*

II. Respond. secundò. Ad Ecclesiam novam ædificandam, non requiritur expressus consensus Episcopi.

scopi: sed sufficit etiam tacitus, si Episcopus scivit Ecclesiam construi, & non impedivit, neque contradixit, cum tamen facile potuisset: idque ob favorem piæ intentionis, *Azor cit. c. 3. q. 6. contra Abbat. in c. Cura; 11. n. 4. de jure patr.* Neque enim, ut ipse putat, res hæc est odiosa, quia et si Ecclesia non fiat liberæ collationis, id tamen in bonum Ecclesiarum cedit, ut Laici excitentur, ad ædificandas, & fundandas Ecclesias. Quin imò sufficit, si Episcopi consensus accedat, postquam Ecclesia est constructa, vel cum consecratur, *Azor cit. c. 3. q. 5. Barb. c. l.* Quod si quis privatus ædificare velit Ecclesiam, cum assignatione competentis dotis, & Episcopus consentire nolit, sine justa causa, poterit is, qui ædificare vult, recurrere ad Episcopi Superiorem, videlicet Archiepiscopum, tanquam gravatus, ut is, vel ipsemet consensum præstet, vel Episcopum compellat, ad consensum præstandum, *Azor c. l. q. 8. Barb. c. l.* In dubio autem præsumitur consensus Episcopi intervenisse, *Azor c. l. q. 9.*

III. Cæterum Episcopus in foundatione Ecclesiæ debet primum ad locum, ubi ædificanda est Ecclesia, accedere, & publicè atrium designare, ibique Crucem figere, & lapidem primarium ponere, *cit. c. Nemo; 9. dis. 2. de Consecr. & Auth. de Eccles. Tit. 5. Si quis autem; collat. 9. & Auth. Ut nullus fabricet &c. 5. Sancimus igitur coll. 5.* Nam quamvis in illis locis expressa mentio non fiat de primo lapide ab Episcopo ponendo: *Gl. tamen in c. 1. caus. 1. q. 2. & alii Dd. communiter*, eo sensu illas Constitutiones interpretantur, teste *Azor cit. c. 3. q. 4.* Potest autem Episcopus primarium lapidem ponere, & Crucem figere per se, vel per alium, *Gl. in cit. c. Nemo; V. Veniat; Azor c. l. 5. Quæres.* Ipsæ verò Ecclesiæ, ex antiqua traditione Apostolica, ædificari debent versus Orientem, & oblongæ per modum navis, ex Apostolica itidem institutione apud *Clement. Lib. 2. Constit. Apost. c. 57. Azor c. l. q. 12.*

IV. Quæritur secundò. Ubi debeat ædificari Ecclesia? Resp. in loco congruo, secundum judicium Episcopi, eoque proprio, non alieno: si autem ædificata fuit in solo alieno, tum vel sciente domino fundi, vel eo ignorante: priore casu, si dominus fundi erat Laicus, & scivit, ac non contradixit, sibi id imputare debet, & Jus patronatûs acquiratur, non ipsi, sed ædificatori, ut docet *Canis. in c. Quoniam; 3. num. 4. supr. de jur. patron. & dictum ibid. num. 13.* Posteriore verò casu, si domino fundi ignorante, Ecclesia ædificata sit in ipsius solo, illa erit quidem libera: sed is, qui extruxit, tenetur dominum fundi servare indemnem: imò etiam in defectum ædificantis, ipse Episcopus, si ponendo primum lapidem, vel etiam postea in Consecratione negligens fuit in veritate indaganda, debet resarcire damnum domino fundi illatum, *arg. c. 9. dis. 1. de Consecr. & c. Comperimus; 2. caus. 14. q. 6.* Si verò solum, seu fundus pertinebat ad aliam Ecclesiam, vel Collegium Ecclesiasticum, tunc Ecclesia in illo fundo ædificata erit illi subiecta, hoc est, Jus patronatûs illi acquiratur, ut colligitur ex *c. Apostolicos; 13. in fine caus. 12. q. 2. & c. Quæsti; 41. caus. 17. q. 4. Sil. V. Ecclesia; 2. q. 3. Azor cit. c. 3. q. 3. Barb. cit. c. 2. n. 16.*

V. Quæritur tertio. An, & ex quibus causis possit erigi, & ædificari nova Ecclesia, etiam intra limites

alterius Ecclesiæ, seu Parochiæ? Resp. propter nimiam distantiam, vel aliam magnam difficultatem, aut incommodum adeundi Ecclesiam Parochialem ad percipienda Sacramenta, & Divina Officia audienda, potest intra fines illius, nova Ecclesia, seu Parochia construi, ut constat ex *c. Ad audientiam; 3. h. t.* Nam quia villa quædam tantum distabat ab Ecclesia Parochiali, ut tempore hiemali ac pluvio, parochiani non possent, sine magna difficultate, ipsam Ecclesiam adire, neque congruo tempore Divinis Officiis interesse; ideo dominus illius villæ petiit, ut ibi posset Ecclesiam construere. Quia igitur dicta Ecclesia Parochialis, ita redditibus abundabat, ut etiam sine villæ illius proventus, Minister seu Rector illius convenientem sustentationem habere posset: idcirco mandavit Alexander III. Diocesano loci, ut si ita se res habeat, Ecclesiam ibi ædificet, & in ea Sacerdotem instituat, ad præsentationem Rectoris Ecclesiæ majoris, cum consensu Fundatoris, seu Patroni, assignando illi sustentationem necessariam ex illius villæ obventionibus Ecclesiasticis (v. g. ex decimis illius villæ, *Gl. hic V. Obventionibus*) simul tamen providendo, ut competens honor, secundum facultates illius loci, Ecclesiæ Matrici servetur. Idque facilius fieri posse videtur, cum ejusdem villæ dominus XX. acras terræ fructiferæ (id est, jugera) velit ad usum Sacerdotis conferre. Si autem Rector Matricis Ecclesiæ Presbyterum idoneum præsentare distulerit, vel aliàs opus illud impedire voluerit: ipse Diocesanus nihilominus idem opus faciat perfici, & virum idoneum, cessante appellationis remedio, instituat.

Hæc Constitutio Decretalis innovatur in *Concilio Trid. Sess. 21. c. 4. de ref.* Ubi statuit, ut Episcopi, etiam tanquam Sedis Apostolicæ Delegati, in omnibus Ecclesiis Parochialibus, vel Baptismalibus, in quibus populus ita numerosus sit, ut unus Rector non possit sufficere Ecclesiasticis Sacramentis ministrandis, & cultui Divino peragendo, cogant Rectores, vel alios, ad quos pertinet, sibi tot Sacerdotes ad hoc munus adungere, quot sufficiant ad Sacramenta exhibenda, & cultum Divinum celebrandum. In iis verò, in quibus, ob locorum distantiam, sive difficultatem, parochiani, sine magno incommodo, ad percipienda Sacramenta, & Divina Officia audienda accedere non possunt, novas Parochias, etiam invitatis Rectoribus, (juxta Constitut. Alexandri III. quæ incipit *Ad audientiam*) constituere possint. Ubi etiam additur, Illis autem Sacerdotibus, qui de novo erunt Ecclesiis præficiendi, competens assignetur portio, arbitrio Episcopi, ex fructibus ad Ecclesiam Matricem quomodocumque pertinentibus: & si necesse fuerit, compellere possit populum, ea subministrare, quæ sufficiant ad vitam dictorum Sacerdotum sustentandam.

Pro explicatione prædicti cap. *Ad audientiam*; Notandum primò, licet aliàs regulariter nova Parochia, seu Capella, intra limites alterius Parochiæ, cum præjudicio ejusdem, ædificari non debeat, *c. Ecclesiæ; 43. & c. seq. caus. 16. q. 1.* ex justa tamen causa id fieri potest, ut patet ex *cit. c.* alias verò, sine justa causa, eaque probatâ non permittitur, ut antiqua Ecclesia Parochialis dividatur, & nova erigatur; est enim hujusmodi

modi erectio novæ Ecclesiæ, & dismembratio ab antiqua Parochia, veluti quædam alienatio, quæ sine legitima causa fieri non debet, c. 1. de reb. Eccles. non alien. Abb. hic num. 2. not. 1. Porro præcipua causa erigendi novam Parochiam est, non quævis: sed magna difficultas, sive ut loquitur Concil. Trident. c. 1. magnum incommodum, sine quo parochiani ad percipienda Sacramenta, & Divina Officia audienda accedere non possunt; nam illud solum possumus, quod commodè possumus, l. Nepos; 105. in fine ff. de V. S. c. ult. de dilation. non tamen requiritur, ut parochiani aliquando decesserint sine Sacramentis: sed satis est, si imminet periculum, ne sine illis decedant: idque potius præveniendum est, ne contingat, cum melius sit occurrere in tempore, quam post exitum vindicare, l. 1. C. Quando liceat sine jud. &c. sive post vulneratam causam remedium quaerere; l. ult. C. In quib. caus. in integ. restit. &c. Ita censuit S. Congreg. Conc. ut refert Fagn. hic num. 17. Nihil autem refert, sive hæc difficultas adeundi Ecclesiam Matricem, proveniat ex distantia loci à Parochia: sive ex alia causa, quæ difficilem reddat aditum, ut si Parochia Ecclesiæ antiquæ sit ita ampla, ut sine magno incommodo parochiani non possint, præsertim hierno tempore, vel cælo pluvio, accedere: ut si inter Ecclesiam Parochialem, & pagum ei subiectum intercedat flumen, quod pontem non habeat, nec vadum transiri possit, vel si Ecclesia Parochialis sit sita intra mœnia civitatis, & plures familiæ Parochiæ subiectæ, sint extra mœnia, & portæ civitatis maturè claudantur, & tardè aperiantur, Fagnan. hic num. 19. & 20. Quanta autem ea distantia, vel Parochiæ amplitudo esse debeat, ut sine magno incommodo adiri non possit, id iudicis arbitrio determinandum relinquitur, cum jure definitum non sit, Fagnan. hic num. 18.

Notandum secundò. Ex ea sola causa, quòd populus alicujus Parochiæ sit ita numerosus, ut unus Parochus curæ animarum non sufficiat, non licet novam Parochiam erigere: nisi alia concurrant, quæ exprimuntur in cit. c. Ad audientiam; sed adhibendum est tunc remedium, quod præscribitur in Concilio Trident. c. 1. nempe ut Episcopi cogant Rectores, vel alios, ad quos Cura pertinet, sibi tot Sacerdotes ad hoc munus adjungere, quot sufficiant ad Sacramenta exhibenda, & cultum Divinum celebrandum, juxta declarat. Congreg. Con. apud Fagnan. c. 1. num. 24.

V II. Notandum tertio. Episcopus potest erigere novam Parochiam, intra fines alterius Parochiæ, secundum præscriptum cit. c. Ad audientiam; etiam remota appellatione, prout habetur in fine ejusdem cap. Et quidem si erigat Episcopus novam Parochiam, auctoritate delegatà à Papa, uti potest, juxta Concil. Trident. cit. c. 4. ita tamen ut potuisset erigere, auctoritate ordinarià, tunc appellari potest, non tantum immediate ad Papam: sed etiam ad Metropolitanum: Secus est, si Episcopus non possit procedere, auctoritate Ordinarià: sed tantum ut Delegatus Sedis Apostolicæ: ut si erigat novam Parochiam, intra limites Parochiæ Regularibus exemptis subiectæ, tunc enim ab eo appellari tantum poterit ad S. Pontificem delegantem: quæ tamen appellatio habebit tantum effectum devolutivum: non autem suspensivum, juxta c.

Pastoralis; 53. Vers. Sed si appellans de appell. & Abb. ibid. n. 12. Fagn. hic n. 12. & n. 43. & seq.

Notandum quarto. Etsi decimæ prædiales ad Ecclesiam Matricem pertinentes, non transcant ipso jure, in novam Parochiam, intra fines illius erectam, arg. c. Cum contingat; 29. de decim. potest tamen Episcopus, juxta Concil. Trident. c. 1. Sacerdotibus, qui novis Ecclesiis erunt præficiendi, competentem portionem assignare, ex fructibus ad Ecclesiam Matricem quomodocumque pertinentibus, adeoque etiam ex decimis illius, juxta declarat. Cardin. ibid. Fagnan. hic num. 55.

V III. Prædictis addendum primò. Alia causa legitima construendi novam Ecclesiam, est, ob necessitatem leproforum, sine gravi tamen præjudicio Ecclesiæ Parochialis, intra cujus fines nova ædificetur, prout habetur in c. Cum dicat; 2. h. 1. quod est desumptum ex Concilio Later. sub Alexandro III. c. 23. Ubi statuitur, ut ubicumque tot leprosi (fortè X. arg. c. unic. 3. caus. 2. 1. q. 3. vel etiam pauciores, dummodo Ecclesiam dotare velint, Gl. hic V. Tot. & Host. ibid.) sub communi vita simul fuerint congregati, Ecclesiam cum Cæmeterio, possint construere, & proprium habere Presbyterium, sine contradictione alicujus, id eis permittatur. Caveant tamen, ut veteribus Ecclesiis, quoad Jus Parochiale, nequaquam injuriosi existant: (veteres enim Ecclesiæ propter novas lædi non debent, c. Quiaque; 44. caus. 16. q. 1. Gl. hic V. Veteribus;) quia quod eis, ob pietatem, conceditur, in aliorum injuriam redundare non debet. Ex quo colligit Gl. hic V. Aliorum injuriam; quòd nullius inopia cum alterius jactura relevari debeat, c. Primum; 2. caus. 22. q. 5. l. Nam hoc; 14. ff. de condit. indeb. Ratio decisionis est, quia leprosi cum sanis habitare non debent, ne una ovis morbida inficiat sanas oves, idcirco merito illis concessum est habere propriam Ecclesiam, separatam ab aliis, Gl. hic in casu.

Præterea statuitur in cit. c. 2. in fine h. 1. Utrique ex hortis, & nutrimētis animalium suorum decimasolvere non cogantur. Est autem hoc privilegium intelligendum de hortis deputatis ad usum illorum: Secus autem si vellent herbas, & fructus ex illis vendere, Abb. hic num. 5. De omnibus autem aliis decimasolvere tenentur; quia ex prædictis tantum non sunt cogendiolvere decimas, Gl. fin. hic, de quo etiam aliquid dictum supra Tit. 30. Addit Barb. hic in fine, quòd privilegium hoc non sit extendendum ad Hospitale commune leprosis, & aliis infirmis, juxta decisionem Rotæ Roman. quia tunc separatam corpus non constituit, cum talis separatio fiat ad vitandum contagium. Ex dictis colligitur, quòd in effectu unica sit causa erigendi novam Parochiam, intra fines alterius, videlicet magna difficultas, seu incommodum accedendi ad Ecclesiam Matricem, pro percipiendis Sacramentis, & Divinis Officiis audiendis, ad quam omnes alie reducuntur, quæ non sunt cause legitime, nisi quatenus difficultatem hujusmodi inducunt, Fagn. hic n. 23.

I X. Addendum secundò. Quòd dictum est, ob indigentiam populi, posse novas Ecclesias edificari, etiam intra fines aliarum Parochiarum, id extenditur, quòd hoc fieri possit, non obstante juramento, de rebus Ecclesiæ non alienandis, prout deciditur in cit.

in c. *Tua nos* 6. & ult. h. t. Ubi cum quidam Episcopus dubitaret, an propter juramentum de rebus Ecclesie non alienandis, ab ipso præstitum, in locis quibusdam sui Episcopatus, in quibus habitantes Oratorii ad Divina Officia audienda indigere videntur, Ecclesias erigere possit, eo quod occasione novarum Ecclesiarum, Ecclesia sua detrimentum incurrat (quia scilicet parochianis, qui antea ad suam Ecclesiam veniebant, nunc ad novas Ecclesias confluentibus, Ecclesia Cathedralis minores obventiones, seu proventus recipiat, & sic quodammodo videtur alienare jura Ecclesie sue, Gl. hic V. *Destitui Hostiens.* V. eodem. Respondet Papa Cælestinus III. & mandat Episcopo, ut propter juramentum illud, nullo modo, intermitat, quin populo indigenti, novas Ecclesias construendo, provideat. Ratio est, tum quia juramentum illud non debet extendi ad hunc casum novum, & necessarium, sine periculo, ac detrimento salutis animarum, propter carentiam Sacerdotum, Gl. hic V. *Juramenti*, imò etiam si expressè Episcopus hoc jurasset, non obligaretur servare hujusmodi juramentum, cum ex officio suo sit obstrictus populo providere de loco, in quo possit Sacramenta suscipere, & Divina Officia audire, *Hostiens.* hic in fine. Porro ex hoc textu colligunt plures Dd. apud *Barb.* h. i. n. 1. quòd Principes statuentes, ne in eorum ditione novæ Ecclesie, vel Monasteria, sine eorundem licentia, possint ædificari, derogent immunitati Ecclesiastica.

§. II.

Quanam, præter legitimam causam, conditiones necessario requirantur, ad construendam novam Ecclesiam Parochialem?

X. Requiritur præterea primò. Ad erectionem novæ Parochie, ut in illo districtu Parochie antiquæ, ubi nova est extruenda, ut minimùm X. sint parochiani, arg. c. *unic.* 3. caus. 10. q. 3. quia decem faciunt plebem, ut ait Gl. *ibid.* V. *Mancipia*; & in Concil. Trident. Sess. 21. c. 4. videtur requiri, ut nova Parochia habeat populum, & verò 10. homines faciunt populum, ut tradit Gl. in c. 1. V. *Duo de Elect.* Fagnan. in cit. c. *Ad audientiam* 3. n. 28. h. t.

Secundò requiritur, ut erectio novæ Parochie fiat ab Episcopo, cum consilio sui Capituli, imò & consensu: ratio est, tum quia talis divisio Parochie, & dismembratio reddituum, qui ad Matricem Ecclesiam pertinent, est instar alienationis rerum Ecclesie, ut supra dictum, quæ sine consensu Capituli fieri non potest, c. *Cum nos* 33. c. *Tua* 8. & c. *seq.* De his, quæ sunt à Prel. sine cons. & c. 1. de reb. Eccles. non alien. in 6. quia in unione unius Ecclesie cum altera requiritur consensus Capituli, juxta Clement. 2. de reb. Eccles. non alien. c. *Pastoralis* 7. in fine de donat. ergo etiam in divisione Parochiarum. arg. c. 1. infr. de R. I. Jure verò novo Concilii Trident. cit. Sess. 21. c. 4. Ubi Episcopis tribuitur facultas constituendi novas Parochias, etiam tanquam Sedis Apostolicæ Delegatis, si Episcopus erigat unam Ecclesiam potestate delegata, in eo casu, in quo jure Ordinario non po-

Tomus III.

test procedere; quia scilicet erigit novam Ecclesiam in Parochia subjecta Regularibus exemptis: tum non requiritur consensus Capituli; quia tunc gerit vices Papæ, nec habet ut sic conjunctionem cum Capitulo. Si autem erigat potestate ordinariâ, in eo casu, quò potest jure Ordinario, ut in Parochia non exempta, tum requiritur consensus Capituli, sicut erat necessarius de jure communi antiquo; quia Concil. Trident. c. l. non sustulit Constitutionem Decretalem cit. c. *Ad audientiam*; sed potius expressit, ut Episcopus utatur potestate sibi concessâ, secundum formam prædictæ Constitutionis, Fagn. c. l. n. 53. & 54.

XI. Tertiò requiritur ad erectionem novæ Parochie, ut citetur Rector Ecclesie Matricis; quia licet talis erectio fieri possit, etiam eo invito, & contradicente, ut constat ex cit. c. *Ad audientiam*; in fine, & ex Concil. Trid. c. l. ibi: etiam invitis Rectoribus: non tamen potest fieri, nisi Rectore citato; & requisiti, arg. c. *Felix* 50. & c. *Multis* 51. junct. Gl. V. *Rectores*; caus. 16. q. 1. & tradit Gl. in c. *Nulli* 2. V. *Constitui*; dis. 99. idemque censuit S. Congreg. Concil. apud Fagn. c. l. n. 29. Ita ut aliqui erectio ab Ordinario facta, sit irrita: imò etiam alii omnes, quorum interest, vocari debent, Fagn. c. l. n. 30.

Quartò requiritur, ut Ecclesie de novo construendæ competens dos assignetur, juxta c. *Nemo* 9. dis. 1. de Consecr. Et quidem primò, ex redditibus Ecclesie antiquæ, siue Matricis, si illa adeo abundantes redditus habeat, ut ejus Rectori nihilominus sufficientes redditus remaneant ad competentem illius sustentationem, ut patet ex cit. c. *Ad audientiam*; h. t. & c. *Quicunque* 44. caus. 16. q. 1. Nisi alius adsit, qui velit Ecclesiam novam competenter dotare, vel redditus insufficientes augere. Si verò redditus Ecclesie antiquæ non sufficiant ad sustentationem novi Rectoris, tum populus cogendus est, ab Episcopo, ad suppeditanda necessaria Sacerdoti de novo instituendo, juxta Concil. Trid. c. l. & si populus ob inopiam excusetur, hoc onus incumbet Abbati, vel Præposito, cui Ecclesia illa Parochialis subest in temporalibus, c. *Extirpanda* 30. in princ. Vers. Cum igitur de præb. c. 2. §. fin. dis. 70. & in hujus etiam defectum, tenebitur Episcopus providere, si commodè possit, c. 2. caus. 16. q. 3. c. *Præcipimus* 24. caus. 12. q. 1. Denique in defectum horum omnium, novus Parochus propriis manibus ex artificio honesto victum sibi quærat, arg. c. *Clericus* 3. & c. *seq.* dis. 91. *Hostiens.* in cit. c. *Ad audientiam*; col. 1. Joann. Andr. *ibid.* num. 8. & Abb. n. 7. Et hic est casus singularis, in quo Ecclesia Parochialis constitui potest sine dote, ut censuit etiam S. Congreg. Concil. apud Fagnan. c. l. n. 7. & n. 32.

XII. Quintò requiritur, ut in erectione novæ Parochie Jus præsentandi Sacerdotem in illa, reserve-tur illis, quibus de jure debetur, videlicet in primis ei, qui illam ex propriis bonis fundavit, & sufficienter dotavit, si talis reperiatur. Si verò nova Ecclesia fuit fundata ex redditibus Ecclesie antiquæ, Jus præsentandi ad Rectorem ejusdem pertinebit, ut patet ex cit. c. *Ad audientiam*; 3. ibi: ad præsentationem Rectoris Ecclesie majoris, h. t. Ita tamen ut etiam Fundator Ecclesie novæ, qui fundum dedit, simul sit Patronus ejusdem, ex causa foundationis, vel etiam ex causa dotationis, si residuum dotis dedit, ut in casu cit. c. *Ad audientiam*; Gl. *ibid.* V. *Rectoris Hostiens.* V.

S s s 2

Fun-

Fundatoris, Ioann. Andr. n. 3. Abb. n. 9. Quoddam Ecclesia antiqua, siue Matrix nihil contulit ex propriis redditibus, non acquirit Jus patronatus in Ecclesia nova, tum quia id nullo iure probatur, cum *cit. o. Ad audientiam*; loquatur in eo tantum casu, quo Ecclesia Matrix aliquid contriuit ad erectionem Ecclesie novae. Tum quia Jus patronatus non acquiritur, nisi ex fundatione, vel constructione, vel dotatione, exceptissima omnium sententia: sed Ecclesia Matrix ex eo, quod nova Ecclesia construatur, intra limites Parochiae ipsius, non dat fundum; quia non habet proprietatem fundi, neque etiam sumptus ad edificationem, vel supponitur, ergo non potest acquirere Jus patronatus, *Abb. in cit. c. n. 10.*

XIII. Sexto requiritur, ut Ecclesie Matrici in Ecclesia de novo erecta, pro facultate loci, praeter Patronatum, competens honor servetur, prout dicitur in *cit. c. Ad audientiam*; *Versic. Providens tamen*; *h. 1.* Constat autem hic honor, secundum *Gl. ibid. V. Honor*; in eo, ut Ecclesia nova antiquae pendat censum aliquem, in signum subiectionis, *arg. c. 2. de censib. moderatum tamen, ad arbitrium Episcopi.* Verum haec ratio falsa est, & nullo iure probatur: sed potius oppositum ex eodem *cap. Ad audientiam*; nam dum ibi reservatur Matrici Ecclesie Jus patronatus, & competens honor, pro qualitate loci, videtur in reliquis nova Capella illa eximi a potestate Rectoris antiquae Ecclesie: praeterquam quod nulla Ecclesia, excepta Cathedrali, iure communi habeat fundatam intentionem super subiectione alterius Ecclesie, etiam si sita sit intra limites Parochiae suae. Quare si Ecclesia aliqua non Cathedralis praeterdat Jus in aliam Ecclesiam, non plus obtinebit, quam probaverit, sibi competere in illa; ex iure speciali, ut quia v. g. in prima fundatione Ecclesiae novae, cum consensu Episcopi, aliqua iura Ecclesiae antiquae sunt reservata, *Abb. in cit. c. Ad audientiam*; *n. 8.* Itaque rectius dicitur, quod honor praestandus ab Ecclesia nova Ecclesiae Matrici consistat, vel in eo, quod Clerici Ecclesiae novae teneantur adire maiorem Ecclesiam, pro Baptismo, Scrutinio, & ad Capitulum venire, vel solvere iura Parochialia, quae Capellae de iure, vel consuetudine debent Ecclesiae Matrici, *c. 2. de Capell. Monach. Hostiens. in cit. c. Ad audientiam*; *col. 2. V. Providens tamen. Io. Andr. ibid. n. 10.* vel certe Ecclesiae antiquae reservabitur Jus sepulchrae, *c. Extransmissa*; *10. de praescript. Io. Andr. c. 1.*

Septimo denique requiritur, ut Episcopus erigat novam Parochiam ipse per se, vel per suum Vicarium generalem, speciale ad id mandatum habentem, *juxta c. Nemo*; *9. junct. Gl. V. Veniat*; *dis. 1. de Consecr. ap. probante id S. Congreg. Concil. apud Fagnan. c. l. n. 41.* Porro Episcopus, his omnibus observatis, potest erigere novam Ecclesiam, etiam intra fines Parochiae exemptae a jurisdictione Episcopi, v. g. Regularis, potestate scilicet delegata, ut respondit *S. Congreg. Concil. apud Fagn. c. l. n. 43.* dummodò exprimat, se uti potestate delegata, vel addat clausulam, omni meliore modo, *Fagn. c. l. n. 42.*

§. III.

Quinam, & ex quibus redditibus teneantur Ecclesias reparare?

XIV. Assertio 1. Ecclesiae vetustate, aut casu collapsae, vel ruinosa reparari debent ex redditibus ipsius Ecclesiae, si certam portionem reddituum habeant pro Fabrica deputatam, prout sumitur ex *c. 1. & 2. caus. 10. q. 3.* Nisi aliud habeat consuetudo, quae in primis in hac re inspicienda, & observanda est, *arg. c. Ad Apostolicam*; *42. de Simon. ut docet Abb. in c. 1. h. n. 3.* Si vero nulli sunt redditus deputati pro Fabrica, vel non sufficientes, tunc Rectores Ecclesiarum Parochialium cogi debent, ad reparandam Ecclesiam, si partem Fabricae recipiant, *arg. c. Decrevimus*; *10. caus. 10. q. 1. & c. unic. 3. ead. caus. q. 3.* Imò & sine illa, vel si illa non sufficiat, ut colligitur ex *c. n. De his, quae a maiore parte cap.*

Idque sumitur ex *c. De his*; *4. & ibi Gl. V. Cogi debent*; *h. 1.* Ubi dicitur: hi, qui Parochiales Ecclesias obtinent; ad reparationem, & institutionem earundem (hoc est, non tantum ad refectionem, sed etiam ad restaurandum, & erigendum de novo Ecclesias, si collapsae sint, *Innocent. hic*) cogi debent, si opus fuerit, ex bonis, seu redditibus Ecclesiasticis, qui eis supersunt (ad necessariam sustentationem) conferre, ut eorum exemplo ceteri invitentur etiam ad conferendum. Porro tenetur Rector Ecclesiae contribuere ad reparationem Ecclesiae, non tantum ex iis bonis, & redditibus, quae necessariae sustentationi supersunt; sed etiam, quae alias ad congruam, & decentem sustentationem status requiruntur; quia necessitas Ecclesiae praefenda est statui Parochi, vel alterius Beneficiarii, *Barb. in cit. c. De his*; *n. 3.*

XV. Extenditur verò primò. Ut non solum illi, qui Ecclesias Parochiales habent, siue Parochi, sed etiam alii Clerici, qui Beneficium Ecclesiasticum habent, teneantur contribuere ad refectionem Ecclesiae (ex qua fructus percipiunt) restauranda; vel ipsas Ecclesias reparandas, prout statuitur in *c. Quicumque*; *1. h. 1.* quod est desumptum ex Concilio Moguntinensi sub Carolo Magno habito, *c. 42.* Nam qui percipit emolumentum, debet etiam ferre onus, sicut & ad quem spectat onus, etiam emolumentum spectare debet, *juxta Reg. jur. § 5. in 6. Gl. in cit. c. 1. V. Ad iura*; nam & usufructuarius tenetur suis sumptibus lata refectione praestare, *l. Eum*; *7. C. de usufr.* Tenentur autem Clerici solum pro rata Beneficii sui, siue secundum facultatem reddituum beneficalium, & tantum ex redditibus superfluis, qui supersunt necessariae eorum sustentationi; quia non tenentur ad Fabricam ultra, quam facere possunt, ne egeant, *cit. c. De his*; *ibi: si eis supersunt*; *Abb. ibid. n. 3. & in cit. c. 1. n. 2.* Neque tenentur quid subtrahere suis necessitatibus, ut in causas pias erogent, *Hostiens. in cit. c. De his*; *V. Superflui.*

Denique in defectum praedictorum, Parochi, & aliorum Clericorum, tenentur ad reparationem Ecclesiae ultimo loco parochiani, qui in illa Divina Officia audiunt, & Sacramenta percipiunt, & in quorum gratiam Ecclesia est restauranda, *arg. c. Si Episcopus*; *6. de Offic. Ordin. in 6.* Nec potest Parochianus cedere, seu renunciare usui, siue frequentationi Ecclesiae, quia hoc non est in ipsius potestate, *c. Omnis*; *12. de de panis. & remiss.* Quod si consuetudo recepta est, ut populus, siue parochiani suis impensis Ecclesiam reparent, illi ad id tenebuntur, etiam ante Clericos, & ad illam consuetudinem servandam compelli possunt, *arg. c. Ad Apostolicum*; *42. de Simon. Abb. in cit. c. 1. n. 1.*

n. 3. & 4. h. t. *Silvest. V. Ecclesia*; 2. q. 4. *Azor p. 2. l. 9. c. 3. q. 10.* Et quidem non tantum plebei; sed etiam Nobiles tenentur contribuere, ad reparationem Ecclesiarum; cum hoc sit onus publicum, concernens omnium utilitatem, & necessitatem, *Barb. in cit. c. De his*; n. 3; h. t. & *Lib. 2. Jur. Eccles. c. 4. n. 8.*

Addunt nonnulli apud *Barb. cit. locis*, quod quando non adfunt redditus superflui Clericorum ad restaurationem Ecclesiarum; possit expendi pecunia ex publico ærario Universitatis, & eâ deficiente; debeat deveniri ad collectam à vicinis petendam.

XVI. Extenditur secundò. Quod quæ dicta sunt de restauratione Ecclesiarum, eadem locum habent in reedificatione, seu refectione domus Rectoris, seu Parochi, ita ut qui tenentur ad reparationem Ecclesiarum, etiam obligentur ad restaurationem ædium Parochialium, juxta Declarationem S. Congreg. Concil. apud *Barb. in cit. c. De his*; n. 5. Imò non solum ad Fabricam Ecclesiarum; sed etiam ad calices, & vestimenta sacra reperanda obligari Parochos, aliòsque Clericos, tenent plures apud *Barb. in cit. c. 1. n. 2. h. t. & cit. l. 2. c. 4. n. 2.*

XVII. Cæterum quæ statuta sunt in *cit. c. 1. & c. De his*; 4. h. t. innovata sunt à Concilio *Trid. Sess. 21. c. 7. de ref.* Ubi sic decernitur: Parochiales verò Ecclesias, etiam si juris patronatus sint, & ita collapsas refici, & instaurari procurent, ex fructibus, & proventibus quibuscunque, ad easdem Ecclesias quomodocunque pertinentibus: qui si non fuerint sufficientes, omnes Patronos, & alios, qui fructus aliquos ex dictis Ecclesiis provenientes percipiunt: aut in eorum defectum, parochianos, omnibus re mediis opportunis, ad prædicta cogant, quacumque appellatione, exemptione, & contradictione remotâ.

XVIII. An autem etiam ij qui possident, ac percipiunt decimas ex prædiis in aliena Parochia sitis, teneantur ad contribuendum pro reparatione illius Ecclesiarum, vel domus Parochialis, dubitatur? Videretur dicendum, quod sic; quia in *cit. c. De his*; h. t. dicitur, quod de bonis quæ sunt ipsius Ecclesiarum, conferri debeat ad reparationem ejusdem, nam de jure communi decimæ, quæ percipiuntur ex prædiis sitis intra Parochiam, ad eandem spectant: idque seculâ consuetudine contrariâ, saltem procedere videtur eo casu, quo portio deputata pro Fabrica Ecclesiarum non est sufficiens, nec ex Ecclesiæ Parochialis, fructibus reparatio fieri potest. Accedit, quod in *Concil. Trid. c. 1.* dicitur: Ecclesias reparandas esse per Patronos, & alios, qui fructus aliquos ex dictis Ecclesiis provenientes percipiunt. Et ita docet *Peckius de repar. Eccles. c. 14.* Veruntamen spectato jure communi, contrarium videretur probabilius; quia nusquam decimis, earumque possessoribus hoc onus reparationis impositum reperitur: decimæ verò, postquam legitime se paratae sunt ab Ecclesia Parochiali, ad quam aliàs pertinerent, & alteri Ecclesiæ concessæ sunt, non possunt amplius computari inter fructus prioris Ecclesiæ Parochialis, *Zaf. in Comment. h. t. n. 5.* In pluribus tamen locis consuetudo viget, ut decimatores, sive qui decimas ex aliena Parochia percipiunt, teneantur contribuere ad reparationem Ecclesiarum, & domus Parochialis, quæ ubi viget, servanda est.

XIX. Assertio 2. Ad reparationem Ecclesiæ Cathedralis (seclusâ consuetudine, quæ etiam de jure communi attendenda, & observanda est) solus Episcopus tenetur ex quarta reddituum suorum, *c. Quatuor*; 27. *caus. 12. q. 2.* Non solum futurorum: sed etiam præteritorum, & si sit dives, etiam ultra quartam compelli potest. Quod si Episcopus non sit dives, & quarta illa pars non sufficiat, tunc etiam Canonici tenebuntur, & compelli possunt, contribuere ex superabundantibus redditibus Præbendarum suarum, (imò & distributionum quotidianarum) vel aliarum rerum Capituli, *juxta c. ult. de his, quæ sunt à maj. part. Cap. & ibid. Abb. n. 7.* Denique si neque redditus Episcopi, & Canonicoꝝ simul sufficerent ad reparationem, tunc posset Episcopus, unâ cum Capitulo, decernere; ut alii inferiores Clerici, ex superabundantibus fructibus, qui necessariæ sustentationi supersunt, debeant contribuere ad Fabricam: vel etiam posset Episcopus cum Capitulo, tali casu, deputare fructus Beneficiorum vacantium pro Fabrica Ecclesiæ Cathedralis, *Abb. in cit. c. 1. num. 6. h. t. Barb. ibid. n. 5.*

XX. Assertio 3. Ad Ecclesias Parochiales juris patronatus, quæ indigent restauratione, & refectione, non tenetur contribuere Patronus; quia ex prima fundatione, constructione, aut dotatione, acquisivit jus patronatus, ac proinde ad aliud non tenetur, ut ex Lambertino docet *Barb. in cit. c. De his*; 4. h. t. Nec obstat, quod *Concil. Trident. cit. c. 7.* præcipit, etiam Patronos ad Parochiales Ecclesias restaurandas compellendos esse; nam loquitur de illis Patronis, qui aliquos fructus, aut pensiones in prima fundatione sibi reservaverunt; ut patet ex verbis *seqq. & alios, qui fructus aliquos ex dictis Ecclesiis provenientes percipiunt*, ergo à contrario sensu, illi, sive Patroni sint, sive alii, qui nullos fructus ex talibus Ecclesiis percipiunt, ad reparandas illas nihil tenentur contribuere.

§. IV.

De mutatione Ecclesiæ Sæcularis in Regularem, & destructione ejusdem.

XXI. Queritur primò. An Ecclesia Sæcularis possit mutari, seu converti in Regularem? Resp. potest Ecclesia Collegiata sæcularis in aliam Collegiatam, vel Conventualem Regularem, cum consensu Ordinarii, mutari, seu converti, ita tamen, ut Clericis sæcularibus in illa Ecclesia, dum superstites sunt, nullum præjudicium fiat, prout statuitur in *c. Ad audientiam*; 5. h. t. Nam cum quidam Canonicus Ecclesiæ Sæcularis vocatus fuisset ad Episcopatum alterius Ecclesiæ, desiderabat in Ecclesia illa, ex qua fuit assumptus in Episcopum, Canonicos Regulares instituere, & petiit à Papa, ut sibi id liceret. Respondet Papa Urbanus III. se id ipsi concedere, si Episcopus Diocesanus in hac re etiam consenserit: ita tamen, ut Clericis Sæcularibus, si qui adhuc in ea supersunt, ibi, vel alibi, dum vixerint, de necessariis alimentis provideatur. Item petiit à Papa, ut privilegium confirmationis Canonicis ibidem instituendis concederet; Sed Papa ait, in hac re se ipsi jure satis-

» facere non posse, cum nulli Canonici adhuc ibidem existant, quibus privilegium concedatur.

XXII. Pro explicatione huius cap. Notandum primò. Potest Ecclesia secularis reduci ad statum regularem, ut habetur etiam in c. Si Episcopus; 73. caus. 12. q. 2. Idque conceditur favore Religionis, & quia Regulares sunt strictioris observantiae, quam Clerici seculares: non autem vice versâ, Ecclesia Regularis potest mutari in Sæcularem, nisi in defectum Regularium, c. Inter quatuor; 5. de Relig. dom. & Auctoritate Papæ, Abb. hic n. 2. Silvest. V. Ecclesia; 2. q. 5. dicto 2. Azor cit. c. 3. q. 11. §. Præterea; de quo actum supr. Tit. 36. §. 3.

Notandum secundò. Non possunt, sine consensu Episcopi, Clerici inferiores mutare statum Ecclesiæ suæ, etiam in meliorem: quòd si mutetur status Ecclesiæ in Regularem, non tenentur Clerici seculares ibi manere, neque debent alimentis necessariis privari, dum vivunt, prout sumitur ex hoc cap. Abb. ibid. n. 3. Neque tamen ex eo, quòd in casu huius cap. ista mutatio status Ecclesiæ secularis in regularem fieri poterat, cum consensu Episcopi: indulgentia, sive licentia à Papa data omnino fuit inutilis; quia hæc ad plura profuit: videlicet primò, ut Episcopus citius induceretur ad consentiendum, & si nollet consentire, facilius ad id compelli posset. Secundò, ut Episcopus id facere posset, etiam Clericis invitis, quòd aliàs non potuisset, nisi ex causa iusta, & necessaria, & non merè arbitraria: & non nisi ita, ut hæc mutatio primùm post mortem Clericorum, effectum haberet. Tertiò, qui impetravit hanc licentiam à Papa, potuit, vi illius, ordinare Ecclesiam, à qua fuit assumptus, & convertere in regularem, tanquam principalis auctor, cum consensu tamen Episcopi Diocesani, quòd aliàs ad Episcopum loci pertinet. Quartò, vi huius licentiæ impetratæ à Papa, potest Episcopus id facere, sine consensu Capituli, cuius consensus aliàs requireretur, Gl. hic V. Indulgentus; Abb. n. 6.

XXIII. Notandum tertiò. Rei, quæ nondum est, privilegium dari non potest, l. Eum qui; 41. & ibi Gothofred. lit. E. ff. de reb. cred. Idemque etiam privilegium Ecclesiæ extruendæ concedi non potest: bene tamen potest conferri, ut incipiat valere, postquam fuerit constructa: sicut servitus non potest constitui ædificio futuro, ut statim sit servitus; quia non est, cui serviat; potest tamen se aliquis obligare ad eam constituendam, cum steterit ædificium, Gl. fin. hic & Abb. num. 4. Sic etiam Ecclesiæ aut Monasterio, quòd nondum fundatum, aut extructum est, non potest fieri donatio, quamvis ei, per modum legati, vel alterius, mortis causâ, factæ dispositionis, aliquid relinqui possit, juxta c. Nos quidem; 3. de testam. c. Abbate; 3. de sent. & re jud. in 6. & l. Servos; 17. ff. de alim. & cib. leg. Imò etiam Monasterium, vel Ecclesia ædificanda hæres institui potest, Abb. hic n. 5. Ratio diver-

sitatis traditur à Gl. in l. Illud; 19. V. Sed quid dicam; c. de SS. Eccles. & Abb. hic n. 5. quia donatio cum sit species pacti, seu contractus, requiritur, ut pars altera donationem acceptet, per se, vel per alium: Ecclesia verò, quæ non est, acceptare non potest. At dispositio per legatum non requirit Legatarii acceptationem; quia hæres legatum exequetur. Quòd autem Ecclesia construenda institui possit hæres, inde ostendi potest; quia ex benigna juris interpretatione, Testator censetur in hoc casu, animam suam hæredem instituere: executionem verò Episcopo loci, vel aliis executoribus à se nominatis committere, Laym. in cit. c. Abbate; 3. de sent. & re jud. in 6. n. 5.

XXIV. Queritur secundò. An Ecclesiæ destrui possint, & ad usus profanos converti? Resp. Ecclesiæ, præcipue consecratæ, sicut & Monasteria, destrui non possunt, nisi auctoritate Superioris, seu Episcopi, ex iusta causa: quòd si destruantur, ligna, & lapides applicari non possunt ad privatos Laicorum usus; quamvis ex huiusmodi lignis, & lapidibus construi possit alia Ecclesia, c. Ligna; 38. & ibi Gl. V. Ad perfectum; dis. 1. de Consecr. c. Ad hæc; 4. de Relig. dom. vel etiam Capitulum, aut dormitorium Religiosorum, vel possunt talia ligna comburi in coquina eorum, cit. c. Ligna; Gl. in c. Quæ semel; 4. V. Maneant; caus. 19. q. 3. Silv. V. Ecclesia; 2. q. 5. dicto 1. Azor cit. c. 3. q. 11. Ratio est, quòd enim semel Deo dictum est, non est ad usus humanos (id est, seculares, sive secularium personarum) ulterius transferendum, c. Semel; 51. & ibi Gl. V. Humanos de R. I. in 6.

Porro Concil. Trident. cit. Sess. 21. c. 7. in fine statuit, ut Ecclesiæ vetustate, vel aliàs collapsæ, quæ nimia egestate laborant, ad Matrices, seu viciniores Ecclesias transferantur, cum facultate, tam dictas Parochiales, quam alias Ecclesias dirutas in profanos usus, non sordidos tamen, (quòd arbitrio Ordinarii relinquatur, juxta Declar. S. Congr. Conc.) erectæ tamen ibi cruce, convertendi.

XXV. Postremò hoc loco addendum, si Ecclesia diruatur, seu destruiatur, Superioris Auctoritate, in penam Clericorum delinquentium, vel ob aliam iustam causam, sine spe reædificationis, amittuntur omnia privilegia loco sacro concessa, arg. l. Si usufructus; 21. ff. quib. mod. usufr. amitt. Azor cit. c. 3. q. 13. Sanch. Lib. 9. de Matrimon. dis. 15. num. 37. Si verò destructa sit ab hostibus, vel ut repararetur, retinet omnia sua privilegia. Idemque est, si Ecclesia, auctoritate Superioris, ad alium locum transferatur, sub eodem Titulo, & Patrono: vel alteri Ecclesiæ uniat, transit enim unâ cum omnibus Juris privilegiis, si quidem illa concessa sint, non ratione sitûs, vel loci: sed absolute sub proprio nomine, ac titulo: quin & indulgentiæ ei concessæ unâ transeunt, Azor cit.

Suar. Lib. 8. de legib. c. 5. in fine, Laym. Lib. 5. tr. 7. c. 3. n. 5.

